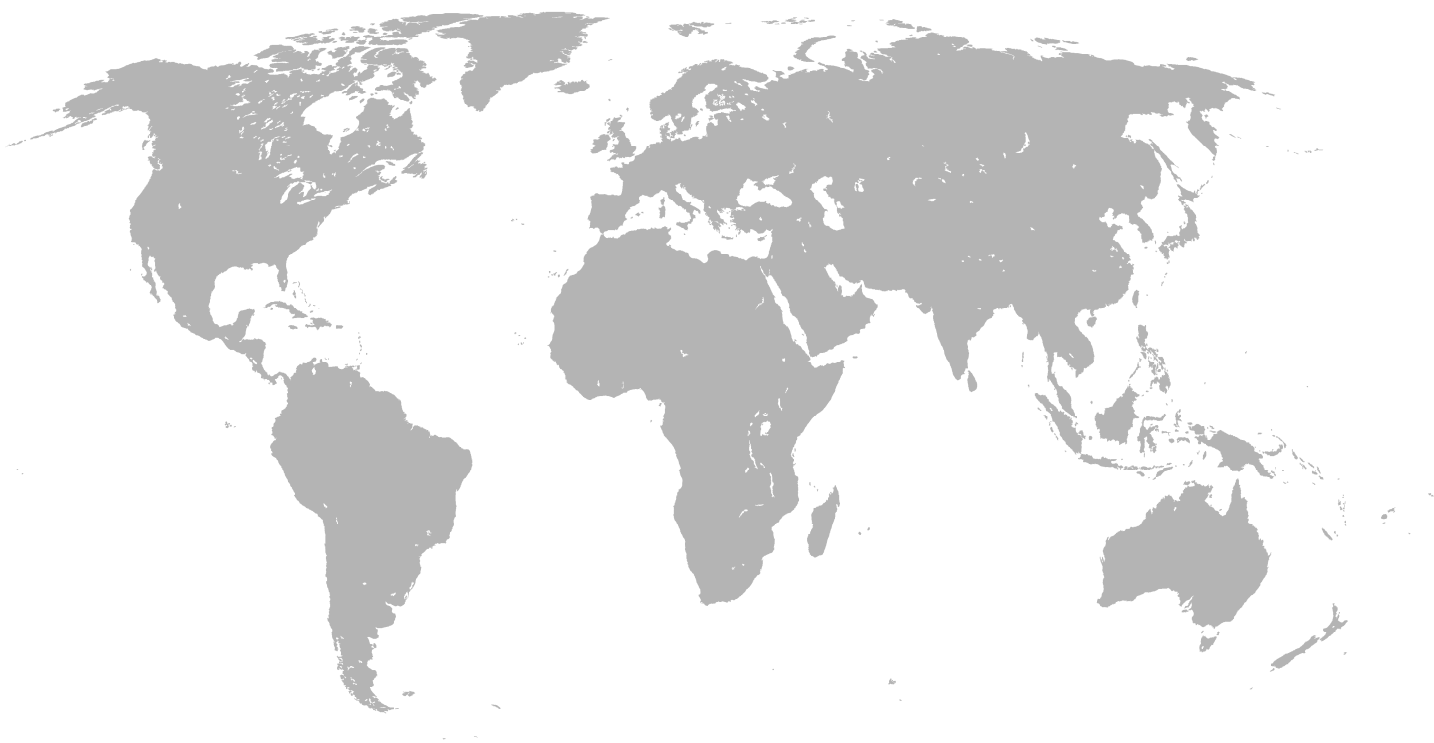

Obrona przed raketami

Podstawowe informacje o koncepcji obrony przeciwrakietowej

Materiał zawiera zestaw odpowiedzi na najczęściej zadawane pytania na temat koncepcji obrony przeciwrakietowej w ramach systemu obrony powietrznej Polski.

Spis treści

Wstęp	3
Dlaczego Polska powinna mieć możliwość obrony przed raketami?	4
Jakie są podstawy formalne przystąpienia do prac nad systemem obrony przeciwrakietowej?	5
Jakie będzie przeznaczenie systemu obrony przeciwrakietowej?	6
Jak system będzie wyglądał w praktyce?	6
Jak finansowana będzie realizacja projektu?	7
Jak będzie realizowany program?	8
Jaką rolę w budowie systemu odegra polski przemysł obronny?	8
Publiczne wypowiedzi Szefa Biura Bezpieczeństwa Narodowego (źródło)	9

Wnioski z przeprowadzonego na polecenie Prezydenta RP Strategicznego Przeglądu Bezpieczeństwa Narodowego wskazują m.in., że w dynamicznie zmieniającej się międzynarodowej sytuacji bezpieczeństwa coraz istotniejsze stają się nowe typy zagrożeń, w tym o charakterze innym niż groźba agresji terytorialnej. Wśród nich szczególnie niebezpiecznym zagrożeniem militarnym dla bezpieczeństwa Polski, na które nie jesteśmy jeszcze wystarczająco przygotowani – są zagrożenia uderzeniami raketowymi. Mają one charakter potencjalny, ale wysoce prawdopodobny i mogą pochodzić z wielu, trudnych do wskazania *a priori*, źródeł. Chodzi zwłaszcza o atak nagły, z zaskoczenia, o dewastujących, ale ograniczonych skutkach, które spowodowałyby tylko częściową utratę zdolności obronnych Polski.

Tego typu zagrożenie mogłoby być zwłaszcza szczególnie niebezpieczne, a do tego wręcz typowe w sytuacjach kryzysowych, politycznie niejasnych, trudnych do jednoznacznej oceny, w których utrudnione byłoby uzyskanie szybkiego konsensu w ramach NATO, niezbędnego do zastosowania art. 5 traktatu waszyngtońskiego.

Jedynym w pełni wiarygodnym środkiem bezpieczeństwa, którym można w takiej sytuacji na pewno dysponować, jest własny potencjał obronny, w tym własna obrona przeciwraketowa. Poniżej zamieszczamy odpowiedzi na podstawowe pytania dotyczące obrony przeciwraketowej .

Dlaczego Polska powinna mieć możliwość obrony przed raketami?

Polska powinna posiadać system obrony przeciwrakietowej ze względu na współczesne potrzeby operacyjne i zobowiązania sojusznicze.

Potrzeby operacyjne

Rakiety stały się obecnie podstawowym środkiem rażenia. Stwarzają możliwość szantażu i ataku z zaskoczenia. M.in. z tych powodów obrona przeciwrakietowa jest kluczowym elementem każdego nowoczesnego systemu obrony powietrznej. W przypadku Polski pociski raketowe stanowią najbardziej prawdopodobne zagrożenie militarne, przed którym nie mamy czym się bronić, ponieważ Siły Zbrojne RP nie dysponują bronią przeciwrakietową. Co więcej, obecne uzbrojenie jednostek obrony powietrznej jest przestarzałe i sukcesywnie wycofywane z użycia. Nikt nie kwestionuje konieczności posiadania nowoczesnej broni przeciwpancernej, a w obecnej sytuacji bezpieczeństwa pociski raketowe stanowią znacznie poważniejsze i bardziej prawdopodobne zagrożenie niż czołgi.

Zobowiązania sojusznicze

Członkowie Sojuszu Północnoatlantyckiego na szczytach w Lizbonie w 2010 r. oraz w Chicago w 2012 r. wspólnie zdecydowali o budowie jednolitego systemu obrony przeciwrakietowej NATO. Decyzja ta, podjęta z udziałem Polski, nakłada na nas zobowiązanie do uczestniczenia w tym programie. Nasz system obrony przeciwrakietowej będzie stanowić wkład do projektu NATO i jego niezbędne uzupełnienie. Zwiększy także polski potencjał obronny oraz naszą wiarygodność sojuszniczą. Ważną częścią składową sojuszniczego systemu obrony przeciwrakietowej jest amerykański projekt obrony przeciwrakietowej w Europie (*European Phased Adaptive Approach*, EPAA), w ramach którego w Polsce zostanie umieszczona wyrzutnia prze-

ciwrakiet. Jesteśmy – zgodnie z podpisaną ze Stanami Zjednoczonymi umową – zainteresowani realizacją tego projektu.

Jakie są podstawy formalne przystąpienia do prac nad systemem obrony przeciwrakietowej?

W listopadzie 2011 r. Prezydent RP w porozumieniu z rządem określił „Główne kierunki rozwoju Sił Zbrojnych RP oraz ich przygotowań do obrony państwa na lata 2013-2022”. W dokumencie tym obrona powietrzna, w tym przeciwrakietowa, uznana została za jeden z trzech priorytetów modernizacji technicznej Sił Zbrojnych RP.

Dwa pozostałe priorytety, to szeroko rozumiane z informatyzowane systemy walki i wsparcia (m.in. systemy bezzałogowe, broń precyzyjna, środki cyberwalki) oraz mobilność Wojsk Lądowych (głównie zakup śmigłowców).

Wskazanie priorytetów modernizacji technicznej Sił Zbrojnych RP na najbliższą dekadę było niezbędne wobec skali potrzeb wojska, wynikających z uwarunkowań bezpieczeństwa państwa. Nawet stosunkowo stabilny (dzięki ustawowemu przeznaczaniu od ponad dekady na obronę 1,95 proc. PKB) budżet Ministerstwa Obrony Narodowej – nie pozwala na jednoczesną realizację wielu dużych programów.

Jakie będzie przeznaczenie systemu obrony przeciwrakietowej?

Dzięki temu systemowi siły zbrojne będą mogły wykrywać, rozpoznawać i zwalczać rakiety najkrótszego, krótkiego i średniego zasięgu w ich końcowej (uderzeniowej, terminalnej) fazie lotu oraz inne środki napadu powietrznego (samoloty, śmigłowce, bezpilotowce, rakiety manewrujące). Natomiast obrona przed rakietami balistycznymi dalekiego zasięgu byłaby zadaniem systemu sojuszniczego.

Projektowany system polskiej obrony przeciwrakietowej będzie w pełni kompatybilny i zintegrowany z systemem NATO, ale także zdolny do samodzielnego użycia, w szczególności w przeciwstawianiu się szantażom raketowym oraz groźbie ewentualnego ataku zaskoczenia.

Jak system będzie wyglądał w praktyce?

Koncepcja zakłada, że będzie to system, który będzie się składał z autonomicznych, mobilnych modułów przeciwrakietowych połączonych zintegrowanym systemem rozpoznania, dowodzenia i kierowania ogniem. Charakteryzować go powinna zdolność do elastycznego (manewrowego) koncentrowania wysiłku na określonych kierunkach zagrożeń lub do osłony najbardziej zagrożonych w danym momencie ważnych obiektów bądź też osłony kontyngentu w operacjach poza granicami kraju. Na obecnym etapie trudno jednak przesądzać o ostatecznym, technicznym kształcie systemu. Te kwestie rozstrzygnie studium wykonalności, które powinno również zbadać wszystkie racjonalne alternatywy szczegółowych rozwiązań oraz ich skuteczność, efektywność i koszty.

Ważne jest dokonanie „przeskoku generacyjnego”. Nie powinniśmy wyposażać wojska w przestarzałe systemy uzbrojenia. Postępując w ten sposób nie wykorzystamy możliwości najnowszych technologii i nigdy nie dogonimy najlepszych.

Jak finansowana będzie realizacja projektu?

Sposób finansowania określą zapisy zmienionej ustawy o przebudowie i modernizacji technicznej oraz finansowaniu Sił Zbrojnych RP z 25 maja 2001 r. Jest to inicjatywa ustawodawcza Prezydenta RP, skierowana do prac legislacyjnych 24 września 2012 r. Inicjatywa ta była konsultowana na posiedzeniu Rady Bezpieczeństwa Narodowego 12 września 2012 r. Zakłada przeznaczanie na obronę przeciwrakietową w latach 2014-2023 co najmniej corocznego przyrostu budżetu Ministerstwa Obrony Narodowej przy utrzymaniu jego stałego wskaźnika na poziomie 1,95 proc. PKB. Dzisiejsze środki i prognozy wskazują, że może to być kwota 8-12 mld złotych.

Finansowanie projektu obrony przeciwrakietowej nie będzie łatwe, warto jednak przypomnieć, że gdy przed jedenastu laty, dzięki przyjęciu *Ustawy o przebudowie i modernizacji technicznej oraz finansowaniu Sił Zbrojnych RP*, stworzone zostały stabilne, wieloletnie warunki finansowania wydatków obronnych na poziomie 1,95 proc. PKB – nie brakowało przeciwników tego rozwiązania. Praktyka jednak potwierdziła jego skuteczność i znaczenie dla podnoszenia poziomu zdolności obronnych Sił Zbrojnych RP. Rozwiązanie proponowane przez Prezydenta RP w odniesieniu do finansowania systemu obrony przeciwrakietowej opiera się na podobnej filozofii. Oznacza ono w istocie optymalizację wykorzystania budżetu wojskowego na najważniejsze zadania strategiczne.

Jak będzie realizowany program?

Zgodnie ze wspomnianymi „Głównymi kierunkami rozwoju Sił Zbrojnych RP..” czas realizacji programu szacowany jest na 10 lat. Budowa systemu będzie procesem ewolucyjnego narastania potencjału przeciwrakietowego w miarę wprowadzania do wojsk kolejnych modułów. W ciągu dekady możliwe jest uzyskanie poziomu zdolności niezbędnego do osłony operacyjnego zgrupowania wojsk lub kilku ważnych obiektów o charakterze stacjonarnym.

Jaką rolę w budowie systemu odegra polski przemysł obronny?

Program jest szansą rozwojową dla tego przemysłu. Jednak wszędzie tam, gdzie możliwości polskiej „zbrojeniówki” będą niewystarczające, pożądany będzie udział partnerów zagranicznych. W obydwu przypadkach kryterium rozstrzygającym o zaangażowaniu w projekt będzie skuteczność i efektywność proponowanych rozwiązań.

Projekt polskiego systemu obrony przeciwrakietowej znajduje się w fazie koncepcyjnej. Zgodnie z intencją Prezydenta RP, będzie to program skrojony na miarę polskich potrzeb i możliwości. Wbrew głosom sceptyków, nikt nie zamierza podejmować kosztownych, nierealnych wyzwań.

Publiczne wypowiedzi Szefa Biura Bezpieczeństwa Narodowego (źródła)

Prasa

- P. Hazel, *"Stary plan jest martwy". Co zrobi Polska?*, "Onet", 24 sierpnia 2012 r.
- S. Koziej: *Tarcza to skrót myślowy*, rozmowę przeprowadził P. Wroński, „Gazeta Wyborcza”, nr 195.7619, 22 sierpnia 2012 r., s. 6.
- S. Koziej: *Obrona powietrzna to priorytet*, wywiad przeprowadziła M. Schwarzgruber, Polska-zbrojna.pl, 16 sierpnia 2012 r.
- S. Koziej: *Tarcza to skrót myślowy*, wywiad przeprowadził P. Brzózka, „Dziennik Łódzki”, nr 190 (23194), 16 sierpnia 2012 r., s. 3.
- S. Koziej: *Na początek będzie jedna bateria*, rozmowę przeprowadził Ł. Kłos, "Dziennik Bałtycki", nr 185 (20602), 9 sierpnia 2012 r., s. 8.[Wywiad ukazał się także w dzienniku "Polska", nr 64 (1113), 10-12 sierpnia 2012 r., s. 5.]
- S. Koziej: *A new strategy for a changing world*, rozmowę przeprowadziła E. Boniecka, "Warsaw Business Journal", volume 18, number 25-26, 25 czerwca 2012 r., s. 8-9.
- S. Koziej: *Groźby to niedobry sygnał. Rosja wyznaje filozofię Kalego*, rozmowę przeprowadził A. Koziński, "Polska", 18 maja 2012 r.
- S. Koziej: *Polska i USA z tarczą*, „Rzeczpospolita”, nr 209, 7 września 2006 r.

Komunikaty PAP

- *Szef BBN o finansowaniu obrony przeciwrakietowej*, depesza PAP, 8 sierpnia 2012 r., <http://www.bbn.gov.pl/portal/pl/2/4007> (dostęp: 24 września 2012 r.).
- *S. Koziej: fałszywe komentarze za granicą w sprawie wypowiedzi prezydenta*, depesza PAP, 5 sierpnia 2012 r., <http://www.bbn.gov.pl/portal/pl/2/3998> (dostęp: 24 września 2012 r.).
- *Prezydent chce budowy polskiej tarczy antyrakietowej*, depesza PAP, 4 sierpnia 2012 r., <http://www.bbn.gov.pl/portal/pl/2/3997> (dostęp: 24 września 2012 r.).

Telewizja

- *Szef BBN: Diagnoza stanu bezpieczeństwa państwa nie jest dramatycznie niepokojąca*, 19 września 2012 r., <http://www.bbn.gov.pl/portal/pl/2/4097> (24 września 2012 r.).

- *Szef BBN: W Polsce słowo tarcza nie jest zbyt szczęśliwe, raczej chodzi o sieć modułów*, 13 sierpnia 2012 r., <http://www.bbn.gov.pl/portal/pl/2/4023> (24 września 2012 r.).
- *Szef BBN: Dużą rolę w systemie obrony przeciwrakietowej będą spełniały środki cyberwalki*, 11 sierpnia 2012 r., <http://www.bbn.gov.pl/portal/pl/2/4017> (24 września 2012 r.).
- *Szef BBN w TVP Info: „Musimy mieć system przeciwrakietowy”*, 9 sierpnia 2012 r., <http://www.bbn.gov.pl/portal/pl/2/4013> (24 września 2012 r.).
- *Szef BBN o tarczy antyrakietowej: Wszystko zaczyna się od dobrego planu*, 7 sierpnia 2012 r., <http://www.bbn.gov.pl/portal/pl/2/4003> (24 września 2012 r.).
- *Szef BBN: Polska jest bardzo zainteresowana sojuszniczą obroną przeciwrakietową*, 26 maja 2012 r., <http://www.bbn.gov.pl/portal/pl/2/3878> (24 września 2012 r.).
- *Szef BBN w TVP INFO m.in. o tarczy antyrakietowej i stosunkach NATO-Rosja*, 26 maja 2012 r., <http://www.bbn.gov.pl/portal/pl/2/3756> (24 września 2012 r.).
- *Szef BBN w Polsat News m.in. o systemie obrony przeciwrakietowej*, 3 maja 2012 r., <http://www.bbn.gov.pl/portal/pl/2/3823> (24 września 2012 r.).

Radio

- *S. Koziej: Mamy nadzieję, że uda się uzyskać ponadpartyjną zgodę w sprawie obrony przeciwrakietowej*, wywiad radiowy przeprowadzony przez K. Terpiał-Szubartowicz, wersja tekstowa opracowana przez J. Warchołą, B. Perkowską], 25 września 2012 r., Polskie Radio Jedyńka, <http://www.bbn.gov.pl/portal/pl/2/4117> (dostęp: 15 września 2012 r.).
- *Szef BBN: Trzeba wydawać pieniądze na to, co jest wojsku potrzebne*, wywiad radiowy przeprowadzony przez Ł. Grassa [wersja tekstowa opracowana przez B. Perkowską i J. Warchołą], 13 sierpnia 2012 r., Radio TOK FM, <http://www.bbn.gov.pl/portal/pl/2/4019> (dostęp: 13 sierpnia 2012 r.).
- *S. Koziej: Tarcza antyrakietowa? "To nie jest sen o potędze"*, wywiad radiowy przeprowadzony przez M. Zaborskiego [wersja tekstowa opracowana przez B. Perkowską], 9 sierpnia 2012 r., Polskie Radio Trójka, <http://www.bbn.gov.pl/portal/pl/2/4006/> (dostęp: 9 sierpnia 2012 r.).

Wystąpienie

- *S. Koziej: Obrona przeciwrakietowa w asymetrycznym środowisku bezpieczeństwa*, referat wygłoszony na konferencji IBS AON, 2 kwietnia 2009 r., http://koziej.pl/files/2009_IBS_AON_-_Obrona_przeciwrakietowa.doc (dostęp: 24 września 2012 r.).